

$20 + 600 + 700 + 400 \rightarrow$
 Commission 60.000
 70.00
 85.000

small to big was
 SPACES FOR
 NOTE

IDEA 45.000
 INNOVATIVE 35.000
 REFRESH 32.000
 ANALYSIS

Our analysis in
 Azore on the
 at the time after
 our own price
 each more

1500-
 1500-
 18000
 27000
 2500

A. 525.000
 B. 670.000
 C. 452.000

Spis treści

- I. O autorce.
- II. Koncepcja pedagogiczna programu.
- III. Cele kształcenia wymagania ogólne.
- IV. Treści nauczania ujęte w postaci wymagań edukacyjnych.
- V. Sposoby osiągania celów.
- VI. Opis założonych osiągnięć.
- VII. Propozycje kryteriów oceny i sprawdzania osiągnięć.
- VIII. Bibliografia.

I. O autorce:

Aneta Ochmańska, absolwentka Wydziału Filologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Wyższej Szkoły Marketingu i Zarządzania w Lesznie. Zajmuje się nauczaniem języka angielskiego w liceum ogólnokształcącym oraz pełni funkcję doradcy metodycznego dla nauczycieli języków obcych. Posiada wieloletnie doświadczenie w pracy na stanowisku dyrektora do spraw marketingu w korporacji zagranicznej.

II. Koncepcja pedagogiczna programu

Program przeznaczony jest do nauczania języka angielskiego w korelacji z nauczaniem Podstaw Przedsiębiorczości w szkołach ponadgimnazjalnych. Aby zrealizować program należy zaplanować 30 godzin lekcyjnych języka angielskiego.

Program adresowany jest do nauczycieli, uczniów oraz ich rodziców, a jego podstawowy zadaniem jest zapoznanie z celami i efektami nauczania jakich należy się spodziewać po ukończeniu kursu.

Program realizuje założenia Podstawy programowej dla IV etapu edukacyjnego poziom IV.1 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 0 z 2012r., poz.977).

III. Cele kształcenia: wymagania ogólne

Podstawa programowa kształcenia ogólnego na IV etapie edukacyjnym określa konieczność realizacji następujących celów ogólnych:

1. przyswojenie przez uczniów określonego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyk
2. zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań rozwiązywania problemów
3. kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

1. czytanie – umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, prowadząca do osiągnięcia własnych celów, rozwoju osobowego oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa
2. myślenie matematyczne – umiejętność wykorzystywania narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania sądów opartych na rozumowaniu matematycznym
3. myślenie naukowe – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa
4. umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych, zarówno w mowie, jak i piśmie
5. umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi
6. umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji
7. umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się
8. umiejętność pracy zespołowej

Podstawa programowa podkreśla istotne znaczenie nauczania w szkole języków obcych oraz dostosowanie trudności zajęć do poziomu wiedzy i umiejętności uczniów. Tworząc podstawę programową dla języków obcych zwrócono również szczególną uwagę na spójność z dokumentem Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Według którego, określony jest sześciostopniowy system poziomów biegłości w zakresie poszczególnych umiejętności językowych, pozwala on na stosowanie znanego systemu pomiaru: A1, A2 – poziom podstawowy; B1,B2 – poziom samodzielności; C1,C2 – poziom biegłości. W niniejszym programie cele kształcenia zostały tak sformułowane by osiągnąć poziom samodzielności B1, B2.

CELE KSZTAŁCENIA – wymagania ogólne zawarte w podstawie programowej

IV etap edukacyjny

Poziom IV.1 – dla kontynuujących naukę

ZAKRES PODSTAWOWY na podbudowie wymagań poziomu III.0 dla III etapu edukacyjnego	ZAKRES ROZSZERZONY Na podbudowie wymagań poziomu III.1 dla III etapu edukacyjnego
I. Znajomość środków językowych	
Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach	Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach

szczegółowych.	szczegółowych.
II. Rozumienie wypowiedzi	
Uczeń rozumie proste, typowe wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka, a także proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń rozumie wypowiedzi ustne i pisemne o różnorodnej formie i długości, w różnych warunkach odbioru, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
III. Tworzenie wypowiedzi.	
Uczeń samodzielnie formułuje krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne oraz dłuższe wypowiedzi pisemne, bogate i spójne pod względem treści, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
IV. Reagowanie na wypowiedzi	
Uczeń uczestniczy w rozmowie i typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń reaguje płynnie, w formie ustnej i pisemnej, w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.
V. Przetwarzanie wypowiedzi	
Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.	Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Treści nauczania ujęte w postaci wymagań edukacyjnych

Nadrzędnym celem edukacji językowej według Podstawy programowej jest praktyczna znajomość języka obcego pozwalająca na komunikowanie się zarówno w mowie jak i piśmie. Wymagania szczegółowe, Podstawa programowa dzieli na zakres podstawowy i rozszerzony. W programie zaznaczono **kolorem zielonym** treści, których realizacja jest planowana podczas kursu.

ZAKRES PODSTAWOWY na podbudowie wymagań poziomu III.0 dla III etapu edukacyjnego	ZAKRES ROZSZERZONY Na podbudowie wymagań poziomu III.1 dla III etapu edukacyjnego
1) Uczeń posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych	1) Uczeń posługuje się bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych) umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych
w zakresie następujących tematów: 1) człowiek (np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, problemy etyczne); 2) dom (np. miejsce zamieszkania, opis domu, pomieszczeń domu i ich wyposażenia, wynajmowanie, kupno i sprzedaż mieszkania); 3) szkoła (np. przedmioty nauczania, oceny i wymagania, życie szkoły, kształcenie pozaszkolne, system oświaty); 4) praca (np. zawody i związane z nimi czynności, warunki pracy i zatrudnienia, praca dorywcza, rynek pracy);	

- 5) życie rodzinne i towarzyskie (np. okresy życia, członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy);
- 6) żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowanie, lokale gastronomiczne, diety);
- 7) zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, sprzedawanie i kupowanie, reklama, korzystanie z usług, środki płatnicze, banki, ubezpieczenia);
- 8) podróżowanie i turystyka (np. środki transportu, informacja turystyczna, baza noclegowa, wycieczki, zwiedzanie, wypadki);
- 9) kultura (np. dziedziny kultury, twórcy i ich dzieła, uczestnictwo w kulturze, media);
- 10) sport (np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, sport wyczynowy)
- 11) zdrowie (np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higieniczny tryb życia, niepełnosprawni, uzależnienia, ochrona zdrowia);
- 12) nauka i technika (np. odkrycia naukowe, wynalazki, obsługa i korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych, awarie, technologie informacyjno-komunikacyjne);
- 13) świat przyrody (np. klimat, świat roślin i zwierząt, krajobraz, zagrożenia i ochrona środowiska naturalnego, klęski żywiołowe, katastrofy, przestrzeń kosmiczna)
- 14) państwo i społeczeństwo (np. struktura państwa, urzędy, organizacje społeczne i międzynarodowe, przestępczość, polityka społeczna, gospodarka);
- 15) Elementy wiedzy o krajach obszaru nauczanego języka oraz o kraju ojczystym, z uwzględnieniem kontekstu międzykulturowego oraz tematyki integracji europejskiej, w tym znajomość problemów pojawiających się na styku kultur i społeczności.

2. Uczeń rozumie ze słuchu proste, typowe wypowiedzi (np. instrukcje, komunikaty, ogłoszenia, rozmowy) artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka:

- 1) określa główną myśl tekstu
- 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu;

2. Uczeń rozumie ze słuchu teksty o różnorodnej formie i długości (np. rozmowy, dyskusje, wywiady, wykłady, komunikaty, instrukcje, wiadomości, audycje radiowe i telewizyjne) w różnych warunkach odbioru.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu

3) znajduje w tekście poszczególne informacje; 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. czas, miejsce, sytuację, uczestników) 6) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi	podstawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii.
3. Uczeń rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. napisy informacyjne, listy, broszury, ulotki reklamowe, jadłospisy, ogłoszenia, rozkłady jazdy, instrukcje obsługi, proste artykuły prasowe i teksty narracyjne): 1) określa główną myśl tekstu 2) określa główną myśl poszczególnych części tekstu; 3) znajduje w tekście poszczególne informacje; 4) określa intencje nadawcy/autora tekstu; 5) określa kontekst wypowiedzi (np. nadawcą odbiorcę, formę tekstu) 6) rozpoznaje związki pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu; 7) rozróżnia formalny i nieformalny styl wypowiedzi	3. Uczeń rozumie wypowiedzi pisemne o różnorodnej formie i długości (np. artykuły prasowe, recenzje, wywiady, teksty literackie) Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) oddziela fakty od opinii
4. Uczeń tworzy krótkie, proste, zrozumiałe, wypowiedzi ustne: 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości;	4. Uczeń tworzy płynne i zrozumiałe, dłuższe wypowiedzi ustne. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) Wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.

11) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, bankomatu); 12) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	
5. Uczeń tworzy krótkie, proste, zrozumiałe wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, opis, notatka, ogłoszenie, zaproszenie, ankieta, pocztówka, email, list prywatny, prosty list formalny): 1) opisuje ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności; 2) opowiada o wydarzeniach życia codziennego i komentuje je; 3) przedstawia fakty z przeszłości i teraźniejszości; 4) relacjonuje wydarzenia z przeszłości; 5) wyraża i uzasadnia swoje opinie, poglądy i uczucia; 6) przedstawia opinie innych osób; 7) przedstawia zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów; 8) opisuje intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; 9) opisuje doświadczenia swoje i innych osób; 10) wyraża pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; 11) wyjaśnia sposób obsługi prostych urządzeń (np. automatu do napojów, bankomatu); 12) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze; 13. stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi w zależności od sytuacji.	5. Uczeń tworzy dłuższe wypowiedzi pisemne (np. list formalny, rozprawka, opis, opowiadanie, sprawozdanie, recenzja), bogate i spójne pod względem treści. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) Wyjaśnia sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania (np. załatwianie spraw w instytucjach); 2) Przedstawia w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie lub rozwiązaniu.
6. Uczeń reaguje ustnie w sposób zrozumiały, w typowych sytuacjach; 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; 3) stosuje formy grzecznościowe	6. Uczeń reaguje ustnie w sposób płynny w różnorodnych, bardziej złożonych sytuacjach. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezasłużone oskarżenie, spowodowane szkody)

4) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia ; 5) prowadzi proste negocjacje w typowych sytuacjach życia codziennego (np. wymiana zakupionego towaru); 6) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 7)prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 8) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych; 9) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie) 10) prosi o radę i udzielanie rady; 11) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę na wykonanie prośby; 12) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny; 13) prosi o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	2) aktywnie uczestniczy w rozmowie i dyskusji (przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne); 3) komentuje, zgadza się lub kwestionuje zdanie innych uczestników dyskusji; 4) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 5) wysuwa i rozważa hipotezy.
7. Uczeń reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. e-mail, wiadomość, list prywatny i prosty list formalny) w typowych sytuacjach: 1) nawiązuje kontakty towarzyskie (np. przedstawia siebie i inne osoby, udziela podstawowych informacji na swój temat i pyta o dane rozmówcy i innych osób); 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia; 3) prowadzi proste negocjacje (np. uzgadnia formy spędzania czasu); 4) proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje i sugestie; 5)prosi o pozwolenie, udziela i odmawia pozwolenia; 6) wyraża swoje opinie, intencje, preferencje i życzenia, pyta o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadza się i sprzeciwia; 7) wyraża emocje (np. radość, niezadowolenie, zdziwienie); 8) prosi o radę i udziela rady;	7. Uczeń reaguje w formie dłuższego, złożonego tekstu pisanego (np. list prywatny lub formalny, sprawozdanie) w sytuacjach formalnych i nieformalnych. Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego (np. niezasłużone oskarżenie, spowodowane szkody); 2) ustosunkowuje się do opinii innych osób; 3) przedstawia opinie i argumenty, odpira argumenty przeciwne; 4)komentuje, akceptuje lub kwestionuje zdanie innych; 5) spekuluje na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; 6) wysuwa i rozważa hipotezy.

9) wyraża prośby i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; 10) wyraża skargę, przeprasza, przyjmuje przeprosiny.	
8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: 1) przekazuje w języku obcym informacje zwarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach), audiowizualnych (np. filmach, reklamach) oraz tekstach obcojęzycznych; 2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku obcym; 3) przekazuje w języku obcym informacje sformułowane w języku polski.	8. Uczeń przetwarza tekst ustnie lub pisemnie: Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego a ponadto: 1) streszcza usłyszany lub przeczytany tekst; 2) rozwija notatkę, ogłoszenie, nagłówki prasowe; 3) stosuje zmiany stylu lub formy tekstu.
9. Uczeń dokonuje samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym). 10. Uczeń współdziała w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych. 11. Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych. 12. Uczeń stosuje strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrazu. 13. Uczeń posiada świadomość językową (np. podobieństw i różnic między językami).	

V. Sposoby osiągania celów

Podstawowym założeniem tego programu jest wykorzystanie teorii Howarda Gardnera, która zakłada, że ludzie wykazują wielorakie zdolności, inteligencje które są od siebie niezależne. Ta wzajemna niezależność powoduje, że wysoki poziom inteligencji jednego typu, na przykład matematycznej, nie wymaga podobnie wysokiego poziomu innej na przykład językowej. Rolą nauczyciela natomiast jest rozpoznanie rodzaju inteligencji dominujących w danej grupie uczniów i dobranie odpowiednich metod nauczania.

Teoria Wielorakich Inteligencji Howarda Gardnera miała znaczny wpływ na sposób myślenia o inteligencji i samym uczeniu. Gardner pokazuje, że inteligencja jest wielopłaszczyznowa i dynamiczna, wykracza poza zdolności lingwistyczno – logiczne, które tradycyjnie testujemy i oceniamy w szkołach. Teoria inteligencji wielorakich pozwala dostrzec, że tak naprawdę każdy uczeń jest zdolny w swój specyficzny sposób. Każdy zatem może osiągnąć sukces podczas procesu edukacyjnego.

Gardner rozróżnia osiem inteligencji, każda z nich jest uznana przez niego jako posiadana w dniu narodzin. Każdy człowiek ma inną kombinację inteligencji. Kierunek, w jakim dana inteligencja się rozwinie u danej osoby jest w dużym stopniu zależna od edukacji oraz kultury, w której się wychowała dana osoba.

Howard Gardner wyłonił listę ośmiu różnych inteligencji.

- **Inteligencja językowa** – jest postrzegana jako umiejętność wypowiadania się, wyrażania rzeczywistości poprzez słowa. Osoby u których dominuje ten typ inteligencji lubią czytać, wyrażanie swoich opinii lub określanie emocji nie stanowi dla nich problemu, przyswajają wiedzę poprzez słowo pisane i mówione.
- **Inteligencja logiczno-matematyczna** – jest to umiejętność postrzegania świata w sposób logiczny i uporządkowany. Osoby u których dominuje ten typ inteligencji, uzyskując nowe

informacje porządkują je, klasyfikują i systematycznie uzupełniają. Uczniowie charakteryzujący się takim typem inteligencji na pewno docenią krzyżówki, rebusy czy gry logiczne podczas zajęć lekcyjnych.

- **Inteligencja muzyczna** – przeważa u osób, które łatwiej przyswajają wiedzę poprzez dźwięk, rytm czy muzykę. Nazywana jest też talentem muzycznym, lecz nie powinno to deprecjonować jej roli.
- **Inteligencja przestrzenna** – wyobraźnia która ułatwia tworzenie figur, połączeń i relacji. Uczniowie u których dominuje ten typ inteligencji łatwo zapamiętują układ przedmiotów w konkretnej sytuacji poznawczej, bez trudu odczytują symbole, wykresy czy tabele.
- **Inteligencja cielesno-kinestetyczna** – rozumiana jest jako zdolność doświadczania rzeczywistości poprzez ruch. Osoby z dominacją takiej inteligencji często są postrzegane jako nadruchliwe. Należy jednak pamiętać, że uczą się one poprzez ruch i dotyk.
- **Inteligencja przyrodnicza** – rozumiana jako szczególna wrażliwość na przyrodę, ciekawość praw natury i pozytywny stosunek emocjonalny do niej. Osoby u których przeważa ten typ inteligencji lubią obcować z przyrodą i mają bogatą wiedzę na jej temat.
- **Inteligencja interpersonalna** – to zdolność do współżycia w grupie. Osoby o tym typie inteligencji łatwo nawiązują kontakty, często mają cech przywódcze, posiadają umiejętność negocjacji.
- **Inteligencja intrapersonalna** – zdolność zrozumienia siebie samego, swoich mocnych i słabych stron, nazywane jest dostępem do własnego świata emocjonalnego. Wyraża się poprzez poczucie własnej wartości. Osoby u których przeważa ten typ inteligencji mogą być postrzegane jako osoby zamknięte w sobie.

Teoria inteligencji wielorakiej zmusza nas do przemyślenia sposobu, w jaki nauczyciele powinni podchodzić do nauczania języka obcego. Metody, które dobieramy by zrealizować założone cele edukacyjne, powinny być uzależnione od rodzajów inteligencji, które dominują w danej grupie uczniów. Zatem nauczyciel zanim rozpocznie proces edukacyjny musi określić jakie typy inteligencji posiadają uczniowie, których będzie uczył. Każdy uczeń ma szansę osiągnąć sukces, ale potrzebuje indywidualnego podejścia.

Rodzaj inteligencji	Mocne strony	Najlepiej uczy się poprzez	Przykłady zadań preferowane przez dany typ inteligencji
językowa	Pisanie, czytanie, zapamiętywanie dat, opowiadanie historyjek, opisywanie.	Słuchanie i patrzanie na słowa, mówienie, czytanie, pisanie, dyskusję	- Dyktando - Rozwijanie notatek w opowiadanie - Przygotowanie ustnej prezentacji
logiczno-matematyczna	Logika, rozwiązywanie problemów, wyprowadzanie wzorów i schematów.	Tworzenie schematów, porządkowanie, poszukiwanie wzajemnych zależności.	- Test luk otwartych - Krzyżówki, rebusy - Szeregowanie - Wyszukiwanie błędnych nielogicznych informacji w tekście
muzyczna	Zapamiętywanie melodii, rytmu, śpiewanie.	Słuchanie muzyki, rytmu, śpiewanie.	- Rozpoznawanie usłyszanego dźwięku wyrazu - Rozpoznawanie struktury gramatycznej na podstawie piosenki
przestrzenna	Mapy, czytanie i interpretowanie wykresów, tabeli, wizualizacja, rysowanie.	Praca z obrazkami i kolorami, tworzenie wizualizacji rysowanie.	- Dobieranie właściwego obrazka, znajdowanie różnic pomiędzy obrazkami tekstami - Uzupełnianie tabeli, schematów - Przetwarzanie treści komunikatu na treści wizualne
cielesno-kinestetyczna	Sport, taniec, używanie narzędzi, aktorstwo, rzemiosło.	Dotykane, ruch, doświadczanie.	- Total Physical Response - Korzystanie z narzędzi interaktywnych - Gry i zabawy
przyrodnicza	Rozumienie natury,	Badanie, pracowanie z	Prowadzenie

	rozdzielanie gatunków roślin i zwierząt.	przyrodą, uczenie się o środowisku i naturalnych zjawiskach.	doświadczenia, badania, rozwiązywanie problemu.
intrapersonalna	Rozpoznawanie słabych i mocnych stron, wytyczanie celów, rozumienie siebie i swoich potrzeb	Samodzielna praca, wykonywanie zadań w swoim tempie, czas na zastanowienie.	• Pamiętnik • Dopisywanie dalszego ciągu historii • Przygotowanie ustnej lub pisemnej recenzji
interpersonalna	Zarządzanie, organizowanie, interpretacja zespołami ludzkimi, komunikowanie rozwiązywanie problemów, sprzedaż.	Współpraca, porównywanie, prowadzenie dialogów.	• Odgrywanie scenki dialogu • Interpretowanie intencji autora podczas czytania lub słuchania

Program nie rekomenduje jednej metody nauczania, zaleca się aby nauczyciel wybrał takie metody i techniki, które będą odpowiadać potrzebom danej grupy (zgodnie z założeniami teorii H. Gardnera). Należy pamiętać, że dostosowując metody i techniki do potrzeb uczniów powodujemy, że wzrasta poziom motywacji uczniów.

VI. Opis założonych osiągnięć.

Poniżej przedstawiono założone osiągnięcia uczniów po ukończeniu kursu.

ZAKRES PODSTAWOWY na podbudowie wymagań poziomy III.0 dla III etapu edukacyjnego	ZAKRES ROZSZERZONY na podbudowie wymagań poziomu III.1 dla III etapu edukacyjnego
Czytanie Uczeń potrafi:	
• określić główną myśl tekstu oraz poszczególnych części; • znaleźć w tekście określone informacje; • określić intencje nadawcy/autora tekstu; • określić kontekst wypowiedzi (nadawcę, odbiorcę, formę tekstu); • rozróżnić formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	• oddzielić fakty od opinii.
Słuchanie Uczeń potrafi:	
• określić główną myśl tekstu oraz poszczególnych części; • znaleźć w tekście określone informacje; • określić intencje nadawcy/autora tekstu; • określić kontekst wypowiedzi (nadawcę, odbiorcę, formę tekstu); • rozróżnić formalny i nieformalny styl wypowiedzi.	• oddzielić fakty od opinii.

Mówienie

Uczeń potrafi:

• opisać czynności w pracy, proces pracy i ich uczestników; • opowiedzieć o wydarzeniach w środowisku pracy i komentować je; • przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości; • wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i uczucia; • przedstawić opinie innych osób (np. współpracowników, klientów); • przedstawić zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów (np. ofert usługowych); • opisać intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość; • opisać swoje i innych osób doświadczenia (np. doświadczenia zawodowe); • wyrazić pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; • wyjaśnić sposób obsługi prostych urządzeń; • stosować formalny lub nieformalny styl w zależności od sytuacji; • nawiązać kontakty w środowisku pracy (np. przedstawić siebie i inne osoby, udzielić podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób); • rozpoczynać, prowadzić i kończyć rozmowę w środowisku pracy; • stosować różne formy grzecznościowe; • uzyskać i przekazać informację i wyjaśnienia; • prowadzić proste negocjacje w typowych sytuacjach w środowisku pracy; • proponować, przyjmować i odrzucać propozycje i sugestie; • prosić o pozwolenie; • wyrażać swoje opinie, intencje preferencje i życzenia, pytać o opinię, preferencje i	• wyjaśnić sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania; • przedstawić w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie bądź rozwiązaniu. • prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach w środowisku; • aktywnie uczestniczyć w rozmowie i dyskusji (przedstawić opinie i argumenty, odeprzeć argumenty przeciwne); • komentować, zgadzać się lub kwestionować zdanie innych uczestników dyskusji; • spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; • wysuwać i rozważać hipotezy.

• życzenia innych; • wyrazić emocje • prosić o radę i udzielić rady; • wyrazić prośbę i podziękowanie oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby; • wyrazić skargę, przeprosić, przyjąć przeprosiny; • prosić o powtórzenie bądź wyjaśnienie tego, co powiedział rozmówca.	
Pisanie	
Uczeń potrafi:	
• opisać ludzi, przedmioty, miejsca, zjawiska i czynności w środowisku pracy; • opisać czynności zawodowe i komentować je; • przedstawić fakty z przeszłości i teraźniejszości; • relacjonować wydarzenia z przeszłości; • wyrazić i uzasadnić swoje opinie, poglądy i uczucia; • przedstawić opinie innych osób; • przedstawić zalety i wady różnych rozwiązań i poglądów (np. różnych ofert usługowych); • opisać intencje, marzenia, nadzieje i plany na przyszłość (np. kariery zawodowej); • opisać swoje i innych osób doświadczenia (np. list motywacyjny); • wyrazić pewność, przypuszczenie, wątpliwości dotyczące zdarzeń z przeszłości, teraźniejszości i przyszłości; • stosować zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze; • wyjaśnić sposób obsługi prostych urządzeń; • stosować formalny lub nieformalny styl w zależności od sytuacji. • nawiązać kontakty zawodowe (np. przedstawić siebie i inne osoby, udzielić podstawowych informacji na swój temat i pytać o dane rozmówcy i innych osób);	• wyjaśnić sposób obsługi bardziej skomplikowanych urządzeń oraz procedury postępowania; • przedstawić w logicznym porządku argumenty za i przeciw danej tezie bądź rozwiązaniu • prowadzi negocjacje w trudnych sytuacjach życia codziennego; • ustosunkować się do opinii innych osób; • przedstawić opinie i argumenty, odeprzeć argumenty przeciwnie; • komentować, akceptować lub kwestionować zdanie innych; • spekulować na temat przyczyn i konsekwencji zdarzeń przeszłych i przyszłych; • wysuwać i rozważać hipotezy.

- uzyskać i przekazać informację i wyjaśnienia;
- prowadzić proste negocjacje ;
- proponować, przyjmować i odrzucać propozycje i sugestie;
- prosić o radę i udzielać rady;
- prosić o pozwolenie, udzielać pozwolenia i odmawiać pozwolenia;
- wyrażać swoje opinie, intencje preferencje i życzenia, pytać o opinię, preferencje i życzenia innych, zgadzać się i sprzeciwiać;
- wyrazić emocje;
- wyrażać prośbę i podziękowania oraz zgodę lub odmowę wykonania prośby
- wyrazić skargę, przeprosić i przyjąć przeprosiny.

Ponadto uczeń potrafi:

- dokonać samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego) i wykorzystać techniki samodzielnej pracy nad językiem (np. korzystanie ze słownika, poprawianie błędów, prowadzenie notatek, zapamiętywanie nowych wyrazów, korzystanie z tekstów kultury w języku obcym).
- współdziałać w grupie, np. w lekcyjnych i pozalekcyjnych językowych pracach projektowych.
- korzystać ze źródeł informacji w języku obcym (np. z encyklopedii, mediów, instrukcji obsługi) również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- stosować strategie komunikacyjne (np. domyślanie się znaczenia wyrazów z kontekstu, rozumienie tekstu zawierającego nieznane słowa i zwroty) oraz strategie kompensacyjne (np. parafraza, definicja) w przypadku, gdy nie zna lub nie pamięta jakiegoś wyrażenia.

VII. Propozycje kryteriów oceny i sprawdzania osiągnięć.

Nauczyciel powinien na bieżąco kontrolować osiągnięcia uczniów, pozwala to modyfikować metody i techniki pracy nauczyciela, zależnie od osiągniętych rezultatów. Każdy zespół uczniowski jest inny, dlatego tak samo przeprowadzona lekcja, w różnych klasach może przynieść zupełnie odmienne efekty. Nasza bieżąca kontrola to nie tylko informacja zwrotna dla ucznia, ale również informacja dla jego rodziców informująca o postępach, osiągnięciach, aktywności czy ewentualnych brakach. Należy jednak pamiętać, że ocena powinna działać motywacyjnie na ucznia. Omawiając wagę bieżącej kontroli i oceny musimy jednak pamiętać że, podstawa programowa jak i również wspomniany wcześniej dokument ESOKJ kładą znaczny nacisk na ocenę kompetencji komunikacyjnej ucznia. Podejście komunikacyjne charakteryzuje się tym, że język obcy rozumie się jako funkcje, które uczeń musi poznać by móc się swobodnie komunikować. Innymi słowy o stopniu znajomości języka, decyduje nie znajomość struktur, ale umiejętność formułowania zrozumiałych komunikatów. Oczywiście by komunikat był zrozumiały, konieczne jest zachowanie niezbędnego poziomu poprawności leksykalno-gramatycznej. Rolą nauczyciela natomiast, jest aranżowanie takich sytuacji językowych by były one jak najbardziej zbliżone do komunikowania się w życiu codziennym. By komunikacja była efektywna zasadne jest również integrowanie wszystkich sprawności językowych: mówienie, słuchanie, czytanie i pisanie.

Podstawa programowa zwraca również uwagę na to by uczeń był w stanie dokonać samooceny (np. przy użyciu portfolio językowego). Zasadne zatem jest aby prowokować uczniów by uczyli się poprawiać swoje błędy, ale i również błędy swoich kolegów.

VIII. Bibliografia.

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej, z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, opublikowanego w dniu 15 stycznia 2009 r. w Dzienniku Ustaw Nr 4, poz. 17.
2. H. Gardner, „Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences”, Basic Books 2011
3. D.G. Lazear, “Eight Ways of Knowing: Teaching for Multiple Intelligences”, Corwin 1999
4. J. Harmer, “How to teach English”, Addison Wesley Longman 1998
5. H. Komorowska, “Metodyka nauczania języków obcych”, WsiP 1999
6. P. Ur, „A Course in Language Teaching”, Cambridge University Press 1991